

مدیریت صحیح آب قنوات در نواحی خشک و نیمه خشک کشور

سمیه معتمدی شهری (دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت توسعه پایدار روستایی)

جناب آقای دکتر حسین رحیمی (دانشیار دانشگاه پیام نور مشهد)

جناب آقای دکتر علی اصغر کدیور (دانشیار دانشگاه پیام نور فریمان)

دانشگاه پیام نور خراسان - ایران

گروه جغرافیا

Pparchinerazz@gmail.com

چکیده:

در اثر افزایش چشمگیر جمعیت در عصر حاضر، توجه به تامین منابع آبی به یکی از بزرگترین و مهم ترین دغدغه های جوامع بشری تبدیل شده است. البته نیاز مبرم به آب، به خصوص در مناطقی با اقلیم گرم و خشک از گذشته تا به حال احساس می شده است. به همین سبب گذشتگان با یافتن راهکارهایی جهت تامین آب از قبیل حفر چاه هایی در زمین و متصل کردن مجاری زیرین آن ها، به ایجاد مجموعه ای (سازمانی) هماهنگ در جهت استخراج آب نائل شدند. اندیشمندان فرهیخته ای به تعریف این پدیده که قنات نام دارد پرداختند و به تفسیر تاریخی، ساختار کالبدی، نحوه شکل گیری، عملکرد و سایر تاثیرات آن بر جوامع اشاره داشته اند. پیدایش این پدیده باعث بروز اتفاقاتی شد که به وقوع پیوستن آن ها در ابتدا هدف اصلی نبود. هدف اصلی استخراج آب از لایه های زیرزمینی بوده است اما با گذشت زمان مشخص شد که با پیدایش قنات تاثیراتی دور از انتظار بر جوامع شهری-روستایی حادث می گردد. تاثیراتی که بر تار و پود این جوامع نفوذ کرده و سهم بسزایی در شکل گیری ساختار جامعه داشته است. روش گردآوری اطلاعات در این تحقیق، روش کتابخانه ای و میدانی است.

با توجه به نتایج به دست آمده امروزه با خشک شدن بسیاری از قنات های موجود روبرو هستیم که به دلیل تغییر سبک زندگی (تمایل به زندگی مدرن شهری)، عدم رسیدگی به آن ها و حفر چاه های عمیق به معضلی بزرگ تبدیل شده اند.

واژگان کلیدی: آب، قنات، خشک و نیمه خشک، روستا، گناباد.